

משרד החינוך

דגשים בנוגע לפרסום הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון לבתי ספר ערביים

1. ההצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית המפורסמת בזאת היא דוגמה הכוללת כמה אפשרויות פתרון בתשובות הפתוחות, והיא אינה ממצה. במהלך הבדיקה ייתכן שייעשו שינויים ו/או הרחבות באפשרויות התשובה שיקבלו מעריכי הבחינה.
2. הפתרון להלן מביא את עיקר הסוגיות המרכזיות שהיו טעונות ליבון במסגרת המבחן, אך יודגש כי הוא איננו תשובה מלאה ומקיפה, המזכה בניקוד מלא. נדגיש כי ציון המבחן מורכב, מטבע הדברים, גם מגורמים נוספים שאינם מובאים בפתרון זה, ובהם: רמת ההתבטאות וניסוח התשובה, הקפדה על כללי הדקדוק והכתיב, התמקדות בעיקר, התבססות נכונה וראויה על הטקסט ועוד.
3. אם יתברר שנפלה טעות בהצעת הפתרון, תפורסם בתוך זמן סביר הצעה מתוקנת, והצעת הפתרון המתוקנת תהיה המחייבת. **טל"ח** (טעות לעולם חוזר) – פרסום הצעת הפתרון כפוף לטעויות, ואין בו כדי לחייב קבלת תשובה שגויה בידי מעריכי הבחינה.
4. בהתאם לחוזר מנכ"ל: טוהר הבחינות – תשע"ה/ה'9ד, נבחן בבחינת הבגרות מחויב לפעול על פי נוהלי טוהר הבחינות כדי להבטיח הליך בחינות אמין, הוגן ושוויוני. אם יתעורר חשד שהנבחן הפר את טוהר הבחינות, יחל הליך של **החשדת הבחינה**, כמפורט בחוזר. [קישור לחוזר המנכ"ל](#)

בהצלחה לנבחנים ולנבחנות!

משרד החינוך

פתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון לבתי ספר ערביים, מס' 014381, קיץ תשפ"ג, 2023

פרק ראשון – הבנת הנקרא (50 נקודות)

יש לענות על כל השאלות 1–6 שבפרק זה.

1. יש לענות על אחד מן הסעיפים א–ב.

א. — ללמד אותנו שלא רק בני האדם צריכים לישון.

ב. — הגוף מתרפה בהדרגה עד לשלב שבו הגוף אינו פעיל, אולם המוח ער.

2. יש לענות על אחד מן הסעיפים א–ב.

א. יש להשלים את המשפטים הנתונים על פי פסקה ג.

על פי פסקה ג, על השאלה מהי מטרת השינה אין תשובה ברורה. עם זאת יש שתי השערות: על פי הראשונה, המוח זקוק לשינה כדי לסלק רעלים / להתנקות מרעלים וכדי לחדש את מאגרי האנרגיה שלו. על פי השנייה, מערכת החיסון בגוף האדם זקוקה לשינה מפני שהיא חיונית לתפקוד שלה.

ב. יש להשיב איזו הצהרה הציטוט מחזק, ולנמק את התשובה על פי התחלת המשפט הנתונה.

— הציטוט מחזק את ההשערה השנייה.

— השערה זו היא התשובה, מכיוון שמערכת החיסון של הגוף היא היכולת של הגוף להתגונן מפני מחלות / מכיוון שהיכולת להתגונן מפני מחלות היא מערכת החיסון של הגוף.

3. יש לענות על אחד מן הסעיפים א–ב.

א. יש להביא מן המאמר שני מאפיינים של אורח החיים המודרני, המובילים למחסור בשינה גם אצל מבוגרים וגם אצל בני נוער, ולהסביר מדוע הפגיעה בבני נוער קשה יותר מן הפגיעה במבוגרים.

מאפיין 1: תרבות הבילויים

מאפיין 2: חשיפה רבה למסך הטלוויזיה, לצג המחשב והטלפון החכם.

[מאפיינים אחרים: לחצים בעבודה / לימודים; סביבה שאינה מתאימה לשינה]

הסבר:

בני נוער זקוקים לשעות שינה רבות מכיוון שבגיל ההתבגרות המוח בתהליך התפתחות מואץ, ומחסור בשעות שינה עלול לפגוע בהתפתחות.

ב. יש לכתוב שתי דרכים שונות לפתרון בעיית המחסור בשעות שינה על פי פסקה ה.

דרך 1: לצמצם את זמן החשיפה למסכים / לשנות את סביבת השינה.

דרך 2: להגביל את שעות הבילוי בלילה.

4. יש לענות על שניים מן הסעיפים א–ג.

א. — עודף בשעות שינה מסוכן לבריאות האדם.

ב. יש להשיב מהי מסקנה העולה גם מן המאמר וגם מן הקטע הקצר בנוגע לשעות שינה.

המסקנה המשותפת היא שצריך להקפיד על מספר שעות השינה, ולא לקצר אותו או להאריך אותו.

ג. יש לכתוב שלוש סכנות משותפות לקטע הקצר ולמאמר הקשורות לשעות שינה: שתי סכנות שהן מחלות

וסכנה אחת שהיא אינה מחלה.

שתי מחלות: סוכרת, יתר לחץ דם, מחלות לב; סכנה שאינה מחלה: השמנה

משרד החינוך

פתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון לבתי ספר ערביים, מס' 014381, קיץ תשפ"ג, 2023

5. יש לענות על אחד מן הסעיפים א–ב.

א. — שעון פנימי שיש לכל אדם

ב. — כדי לעמוד בשינויים

6. שאלת דעה אישית

יש להביע דעה בנוגע לטענה כי בני הנוער סובלים ממחסור בשעות שינה במהלך השבוע בשל השעה המוקדמת שבה הלימודים מתחילים. יש לנמק דעה זו, ולהביא דוגמאות לדברים אלה.

לדעתי, בני נוער סובלים ממחסור בשעות שינה, אולם לא כולם מתחילים בשעה מוקדמת, ולכן יש רבים שמגיעים לאחר שישנו שנת איכות. לדעתי, הסיבה למחסור בשעות שינה אינה השעה המוקדמת שבה הם מתחילים ללמוד, אלא מה שהם עושים בלילות במקום לישון, בעיקר בילויים מחוץ לבית ומול המסך – משחקים או שיחות ברשתות החברתיות.

או:

אומנם הסיבה שבני נוער רבים ישנים מעט שעות תלויה, לדעתי, גם במה שהם עושים בלילות, אך ברור שאם היו דוחים את שעת תחילת הלימודים בבתי הספר, התלמידים היו קמים רעננים הרבה יותר, המורים היו מקבלים תלמידים קשובים, וכולם היו מרוויחים מזה.

משרד החינוך

פתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון לבתי ספר ערביים, מס' 014381, קיץ תשפ"ג, 2023

פרק שני – הבעה: ספרות או חיבור (25 נקודות)

יש לענות על אחת מן השאלות 7–8 שבפרק זה.

7. סיפור קצר

פחד ואובדן / רונית לוינגר קוריאל עובדיה

- א. (1) יש להביא דוגמאות מן הקטע לכל אחת מן ההשפעות שהמספרת מתארת. הטיפול בבית ובאחיותיה: "דאגנו לאחיות הקטנות. אתי טיפלה בדפנה בת התשע, ואני במיכל בת השש". התפצלות המשפחה: "לא יכולנו לטפל גם באחי הקטן. הוא נלקח מאיתנו לבית דודתי ובקושי ראינו אותו". הבדידות החברתית: "החברות הטובות נעלמו, והעצב היה לאורח קבוע". הלכלוך והזוהמה שהצטברו בכל פינות הבית: "הבית המבריק וריח האקונומיקה דהו במהירות. הכיריים שינו את צבען, הסירים המצוחצחים, גאוותה של אימא, נעשו לדביקים ושחורים".
- (2) יש להסביר את הקשר בין השינויים הטרגיים בחיי המספרת ובין הפחד שהיא החלה לפתח מפני חרקים זמן קצר אחרי מות אימא.
- לאחר מות אימא, המספרת החלה להבחין בשינויים סביבה: המשפחה התפצלה, היא חוותה בידוד חברתי, נאלצה לטפל באחיותיה, והדבר הבולט ביותר – הבית נעשה יותר ויותר מלוכלך. החרקים שהיא מזכירה בקטע – המקקים – באים מן הביוב, והם מסמלים זוהמה ולכלוך, בדיוק מה שהשתלט על הבית לאחר מות האם. על כן המספרת השליכה על המקקים את כל מה שקרה: הם הופיעו בשל הלכלוך, כלומר בשל מות האם. ובכל פעם שהיא ראתה אותם, הם הזכירו לה את מות אימא, שהייתה מנקה את הבית היטב, ומן הזיכרון המכאיב הזה נבע הפחד מהם.

- ב. יש לכתוב על סרט, על ספר או על מקרה (שאחרים חוו), שבו אנשים נאלצים להתמודד עם שינויים קשים שחלו בחייהם. יש לספר על השינויים, על הסיבות לשינויים ועל הדרך שבה האנשים התמודדו עם השינויים.

דוגמה לתשובה:

לא מזמן ראיתי סרט קצר על אישה קשישה שצריכה לעבור לגור בבית אבות מפני שבני משפחתה אינם רוצים שתגור לבד בלי השגחה. היא פוחדת מן המעבר, היא אינה מסתגלת למצב, היא בוכה ומדברת אל עצמה. אולם ילדיה מנסים לעזור לה להתמודד עם המשבר: הם לוקחים אותה לראות את המקום ולהכיר את האנשים שם. ואכן, היא פוגשת אנשים בני גילה, משוחחת איתם ומבינה שהם סובלים מאותן הבעיות. זה גורם לה להזדהות איתם ומקל את הקשיים שלה, כי היא מרגישה שהיא לא לבד. לאחר כשבוע רואים אותה יושבת ומשחקת משחקי קלפים עם החברים החדשים שלה, וכבר אפשר לראות שהיא מרוצה מן השינוי.

8. חיבור (25 נקודות)

יש לכתוב חיבור על פי המטלה בשאלון.

כתיבת חיבור עברי מבוססת על מיומנויות הנרכשות על פי תוכנית הלימודים.

בדיקת החיבור תיעשה על פי אמות המידה לבדיקת חיבור.

משרד החינוך

פתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון לבתי ספר ערביים, מס' 014381, קיץ תשפ"ג, 2023

פרק שלישי – לשון (25 נקודות)

חלק א – הפועל

שאלה 9

יש לבחור בשלושה מן המשפטים א–ה, ולענות על הסעיפים (1)–(3) בכל אחד מן המשפטים שנבחרו.

- א. (1) ח-ש-ב
(2) פיעל
(3) חשוב
- ב. (1) ח-ז-ק
(2) הופעל
(3) החזקתי
- ג. (1) ע-ר-ב
(2) פועל
(3) ערבו
- ד. (1) פ-ג-ע
(2) פעל (קל)
(3) להיפגע
- ה. (1) ס-כ-ן
(2) פיעל
(3) מסתכנים

חלק ב – שם העצם

שאלה 10

יש לבחור בארבע מן המילים המודגשות בקטע הנתון, ולמייין אותן בטבלה על פי דרכי התצורה שלהן.

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי	שאלה מלעז
מחסור	חשיבות	אנרגייה
הירדמות	הדרגתי	טמפרטורה

יש לענות על אחת מן השאלות 11–12.

שאלה 11

— חשודים

— ח-ד-ש

שאלה 12

א. קירות חשופים

ב. טופסי בחינה / טופסי בחינות

משרד החינוך

פתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון לבתי ספר ערביים, מס' 014381, קיץ תשפ"ג, ג, 2023

חלק ג – שם המספר

שאלה 13

יש לענות על אחד מן הסעיפים א–ב.

- א. (1) שתיים עשרה
- (2) שמונה עשר
- ב. (1) עשרים ושתיים
- (2) שבעה

חלק ד – מילות קישור

שאלה 14

יש לענות על שניים מן הסעיפים א–ג.

- א. אף על פי ש
- ב. כדי
- ג. לכן